

YENİ MEDYADA DIŞ HEKİMLİĞİ TERİMLERİNİN ÇEVİRİSİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Nesibe Erkalın Çakır¹

¹Karmanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, Karaman
Elmek: nesibecakir@kmu.edu.tr, Orchid ID: 0000-0002-5437-6076

Özet

Yeni medya araçlarından biri olan sosyal medya çeşitli konularda bireylerin karar alma süreçlerini etkilemekte, bilgiye erişimlerini kolaylaştırmakta ve başkalarıyla etkileşim hâlinde olmalarına imkân tanımaktadır. Bu açıdan sosyal medyanın bireyler üzerinde etkili bir araç olduğunu belirtmek mümkündür. Sosyal medyanın etkili olduğu alanlardan biri kuşkusuz güzellik ve estetikdir. Cilt bakımından makyaj tekniklerine, medikal uygulama alanlarından fiziksel aktivite ve spora kadar pek çok konuda bilgi ve etkileşim kaynağı olan sosyal medya kanalları, kullanıcılarının ilgili alanlara dair yenilikleri takip etmelerini ve uzmanlardan destek almalarını sağlamaktadır. Giderek küreselleşen dünyamızda sosyal medya kullanıcılarının çok dilli paylaşımları, bilginin farklı dillerden insanlara ulaşmasını mümkün kılmakta; bununla birlikte sosyal medya kanallarında çeviri etkinliğinin ne şekilde varlık gösterdiği sorusunu akla getirmektedir. Diş hekimliği terimlerinin çevirilerini sosyal medyada popüler olan estetik diş hekimliği örneğinde yorumlamayı amaçlayan bu çalışmada, çalışma alanı daha çok diş estetiği ve gülüş tasarımı konularına yoğunlaşmış olan diş hekimi Çağdaş Yüçetürk¹'ün sosyal medya hesabındaki çok dilli paylaşımları ele alınmıştır. Söz konusu sosyal medya hesabında Fransızca çevirileriyle birlikte yapılan paylaşımlar belirlenmiş ve bu paylaşımlarda geçen diş hekimliği terimleri listelenerek Fransızca çevirileriyle karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. İnceleme sonucunda, terimlerin büyük bir kısmının Fransızcaya birebir karşılıklarıyla çevrildiği görülmüş; eksik olarak çevrildiği düşünülen terimler için birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya, Yeni Medya ve Çeviri, Terim Çevirisi, Diş Hekimliği Terimleri, Diş Hekimliği Terimlerinin Çevirisi.

A STUDY ON THE TRANSLATION OF DENTISTRY TERMS IN NEW MEDIA

Abstract

Social media, one of the new media tools, affects individuals' decision-making processes on various topics, facilitates their access to information, and allows them to interact with others. In this respect, it is possible to state that social media is an effective tool for individuals. One of the effective areas of social media is undoubtedly beauty and aesthetics. Social media platforms, which serve as sources of information and interaction on various topics from skin care and make-up techniques to medical applications and physical activities and sports, enable users to follow innovations in related fields and get support from experts. In our globalizing world, thanks to the multilingual posts of social media users, people who speak different languages can get any information they need. And so, this raises the question of how translation activities appear on social media platforms. This study aims to analyse the translations of dental terminology in the context of aesthetic dentistry, which is popular on social media, by focusing on the multilingual posts of dentist Çağdaş Yüçetürk², whose work primarily concentrates on dental aesthetics and smile design. The study identifies posts with translations into French on aforementioned social media account and examines the dental terms in comparison with their French translations. As a result of the analysis, it is observed that the terms were mainly translated into French with direct equivalents. In cases where terms are thought to be inadequately translated into French, some recommendations are provided.

Keywords: New Media, New Media and Translation, Translation of Terms, Dentistry Terms, Translation of Dentistry Terms.

¹ Sosyal medya paylaşımlarının çalışma kapsamında kullanılmasına izin verdiği için diş hekimi Çağdaş Yüçetürk'e teşekkür ederim.

² I would like to thank Dt. Çağdaş Yüçetürk for allowing the use of his social media posts in this study.

1. Giriş

Günümüzde her geçen gün daha da yaygınlaşan sosyal medya; moda, turizm veya teknoloji gibi pek çok konu bakımından bireyler üzerinde güçlü bir etkiye sahip olan yeni medya araçlarından biridir. Sosyal medyanın bireyler üzerinde etkili olduğu alanlardan biri de güzellik ve estetikdir. Nitekim sosyal medya, güzellik ve estetik algısını etkilemekte ve bireylerin fiziksel görünüş bakımından daha iyi olma arzusunu tetiklemektedir (Binalıral, 2019: 64). Bu bağlamda, gülümseme kişilerin çekici ve güzel görünmelerinde önemli bir unsur olduğundan estetik diş hekimliği veya yaygın olarak kullanılan ifade ile “gülüş tasarımı” paylaşımlarına sosyal medya ortamlarında sıkça rastlamak mümkündür. Estetik diş hekimliği sözlükte, “Dişlerin fonksiyonunu, görünüşü artırmak için, yüzün, ağız boşluğunun simetrisi için uygulanan hüner ve teknik.” olarak tanımlanmaktadır (Gubili, 2011: 123). Estetik bir gülümseme yaratma süreci olarak tanımlanan gülüş tasarımı; yüz, diş eti, dudaklar ve dişlerin yer aldığı gülümsemeye dair bileşenlerin tamamını kapsayan çok faktörlü ve dinamik bir alandır (Sabbah, 2022). Bu çalışmada, diş hekimliği terimlerinin çevirilerinin sosyal medyada popüler olan estetik diş hekimliği örneklerinde yorumlanması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, diş hekimi Çağdaş Yüceler’in *instagram*³(Meta Inc., California, US) hesabındaki çok dilli paylaşımlarda geçen diş hekimliğine özgü terimler ve Fransızca çevirileri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Hem Türkiye’de hem de diğer ülkelerde çeşitli dallardan araştırmacılar diş hekimliği terimleri ve bu terimlerin çevirileri konusunda farklı açılardan çalışmalar ortaya koymuştur. Bu çalışma ise sosyal medya paylaşımları özelinde diş hekimliği terimleri ve çevirilerini yorumlayarak ilgili alana katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Türkiye’de ve Dünyada Tıp Terimlerinin Çevirisi Üzerine Yapılmış Çalışmalar

Türkiye’de tıp terimlerinin batı dillerinden çevirisinin tarihini, Prof. Dr. Sabri Kemahlı’nın *Tıp Eğitimi ve Hekimlik Dilimiz Nasıl Türkçeleşti?* (2015) başlıklı çalışmasından yola çıkarak 1850’li yıllara dayandırmak mümkündür. Kemahlı çalışmasında öncelikle, günümüzde tıp bilimleri fakültelerinde Türkçe olarak okutulan derslerin bugünkü aşamaya gelmesi için büyük emeklerin sarf edildiğine dikkat çekmiştir (Kemahlı, 2015: 5). Türkiye’nin ilk tıp fakültesi olarak bilinen *Tıphane-i Amire*’nin 1827’de eğitimine başlamasından 1857 yılına kadar, tıp fakültelerinde

eğitimin Fransızca olması tıp fakültelerindeki eğitimi kadrosunun daha çok yabancı ve gayrimüslimlerden oluşması ve Türk öğrencilerin, maddi devlet desteğine rağmen bu bölümleri tercih etmemeleri, Türklerin bilimsel derneklerden dışlanması gibi birtakım sorunları beraberinde getirmiştir (Kemahlı, 2015: 8). Bu sorunlar dolayısıyla 1857’de yetenekli görülen öğrenciler bir araya getirilmiş ve “Mümtaz Sınıf” isimli bir grup oluşturularak tıp alanında yazılmış Fransızca kitaplar Türkçeye çevrilmiş, böylece Türkçe tıp terimlerinin oluşturulmasına yönelik öncü çalışmalar başlatılmıştır (Kemahlı, 2015: 8).

Türk doktor, dilbilimci ve siyasetçi olarak bilinen Saim Ali Dilemre (Halıcı, 2008: 173), *Tıp Terimleri Üzerine İki Konuşum* başlıklı çalışmasında terimler ve terimlere gelen eklerin Türkçeleştirilmesi konusunun önemini, tıp terimlerinden çeşitli örnekler vererek vurgulamıştır (Dilemre, 1945: 4-5). Dilemre’nin örnek olarak gösterdiği eklerden biri, “(fr.) péri-lingual”, “(ing.) periphery” gibi sözcüklerde geçen “peri” ön ekidir. Söz konusu ön ek bir araya geldiği sözcüğe “çevre” anlamı katmaktadır (Dictionnaires Le Robert, 2017). Dilemre, “peri” ön ekli sözcüklerin Türkçeye çevirisinde, “Böbrekyörecesi”, “Siniryörecesi”, “Kemikyörecesi” gibi, “yörece” son ekinin kullanılması gerektiğini belirtmiştir (Dilemre, 1945: 5). Dilemre’nin ifade ettiği önerinin—elbette bahsi geçen çalışmanın kaleme alındığı tarih de göz önünde bulundurularak—Türkçe tıp terimleri alanında yaygın kullanım açısından tutunamadığını belirtmek mümkündür. Türk dilinin zenginleştirilmesi açısından, her alandan yabancı terimlerin Türkçeleştirilmesi ve bu bağlamda sistematik çalışmaların yürütülmesi önemlidir. Bununla birlikte, tıp terimlerinin yerleştirilmesine dair daha önceden yapılmış çalışmalarda araştırmacılar, bu alanda öğrenim gören öğrenciler ve eğitim veren hocalar ile söz konusu alanda araştırma yapan bilim insanlarının uluslararası düzeyde etkileşimlerinin sorunsuz olması açısından dünya çapında yaygın olarak kullanılan terimlerin yerleştirilmeden kullanılmasının daha iyi bir fikir olduğu görüşünü paylaşmışlardır (Vuletić ve ark., 2017:187). Mikrobiyoloji alanında uzman Prof. Dr. Ekrem Kadri Unat, bilim terimlerinin Türkçeleştirilmesi konusundaki görüşlerini aktardığı çalışmasında, başka dillerden yapılan başta tıp terimleri olmak üzere, terim çevirilerinde ülke özelliklerinin mutlaka göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgulamış; ülke özellikleri dikkate alınmadan yapılan çevirilerde yanlış anlam aktarımıyla karşılaşabileceğine, “anopheles maculipennis” örneğini vererek işaret etmiştir (Unat, 1971: 220). Unat çalışmasında, Türkçeye “sıtma sineği” olarak çevrilen ve

³ [https://www.instagram.com/dr.cagdasuyeceturk?igsh=dXRhZ3c4Ymt0ZXQx\(Ziyaret Tarihi: 03.06.2024\).](https://www.instagram.com/dr.cagdasuyeceturk?igsh=dXRhZ3c4Ymt0ZXQx(Ziyaret Tarihi: 03.06.2024).)

halk arasında da bu şekilde kullanılan “anopheles maculipennis” teriminin Türkçedeki bu kullanımının ele alınan terimin anlamını tam olarak karşılamadığı görüşünü belirtmiştir (Unat 1971: 220).

Diş hekimliği terimlerinin çevirisine ilişkin Türkiye’de yapılmış çalışmalardan biri Bahar Katar tarafından kaleme alınmış ve 2022 yılında *Diş Hekimliği Terminolojisi Üzerine Çeviri Odaklı Bir İnceleme: Dental Ürün Kullanma Kılavuzu Çevirisi* başlığıyla yayımlanmıştır. Araştırmacı bu çalışmada, diş hekimliğine özgü terimleri uzmanlık alan çevirisi bağlamında ele almış ve bu terimlerin Türkçeye çevirisinde hangi yöntemlerin kullanıldığını, dental ürün kullanma kılavuzunda geçen terimleri çevirileriyle karşılaştırarak belirlemeye çalışmıştır (Katar, 2022).

Zlatina Zheleva ve Svetla Petrova, 2018 yılında diş hekimliği terimlerinin ilkelerine ilişkin kaleme aldıkları çalışmada, tüm bilim dallarını kapsayacak ortak bir terimbilim çalışmasının uzun soluklu ve güç bir süreç olacağına vurgu yaparak böylesi bir sürecin Genel Terimbilim Kuramı’nın ilkelerini ilk defa öne süren Alman (E. Wüster) ve Rus (D.S. Lotte) araştırmacılar tarafından mühendislik terimlerinin açıklanmasıyla başlatıldığını belirtmişlerdir. Zheleva ve Petrova’ya göre, söz konusu araştırmacıların bu adımı atmasındaki amaç, saha çalışanları ile bilim insanlarının ilgilendikleri alanda kuracakları iletişim süreçlerinde terimlerden kaynaklanacak anlaşmazlığı ortadan kaldırmaktır (Zheleva ve Petrova 2018: 1189). Tıp alanında kullanılan terimler, dünyanın bütün ülkelerinde büyük ölçüde Yunan ve Latin kaynaklı olduğundan, diğer bilim dallarına kıyasla terimbilimi bağlamında ortak bir dilin kullanılması konusunda nispeten daha sorunsuzdur (Zheleva ve Petrova, 2018:1189).

Hırvatistan’da diş hekimliği öğrencilerinin tercih ettiği diş hekimliği terimlerinde İngilizcenin etkisi konusunda yapılmış bir çalışmada (2017), Hırvat öğrencilerin Hırvatça terimlerden çok terimlerin İngilizcelerini tercih ettiği görülmüştür. Araştırmacılar bu durumu birkaç farklı nedene dayandırmışlardır. Söz konusu araştırmada araştırmacılar bu nedenlerden ilkinin, Amundson Romich’in “Tıbbi terminoloji çalışmak yeni bir dil öğrenmek gibidir.” sözünden yola çıkarak bilimsel araştırmalar ve uluslararası iletişim alanında İngilizcenin *lingua franca* olmasıyla bağdaştırmışlardır (Vuletić ve ark., 2017: 81-182). Benzer bir konuya *Mosby’nin Diş Hekimliği Sözlüğü* isimli eserin çevirmeni de “Çevirenin Önsözü” başlıklı yazısında dikkat çekmiş ve her ne kadar genel olarak diş hekimliği terimlerinin kökenini Latince

oluşturuyor olsa da Türkçede yaygın bir biçimde kullanılan hatırı sayılır sayıda diş hekimliği teriminin İngilizce olduğunu belirtmiştir (Gubili, 2011: VII).

Başka bir çalışmada, Filistinli diş hekimleri tarafından İngilizceden Arapçaya çevrilmiş olan diş hekimliğine özgü terimlerin çevirisinde karşılaşılan yanlışlıklar ele alınmış ve diş hekimliğine özgü terimlerin kuramsal açıdan terim çevirilerinin ayrılmaz bir parçası olduğundan bahsedilmiştir (Nazzal ve Khmous, 2020). Söz konusu çalışma daha çok, diş hekimliği terimlerinin çevirisinde teknik çeviri bilincinin önemine vurgu yapılarak bu içerikte metinlerin çevirisinde hem teknik açıdan ilgili alana hâkimiyetin hem de kuramsal açıdan teknik çeviri yöntemlerine dair bilgi birikiminin gerekliliğine işaret edilmiştir (Nazzal ve Khmous, 2020).

Ouargla Üniversitesi’nden Nessrine Benhemmedi ve Soumia Teddar isimli iki yazar, hazırladıkları çalışmada, Yunanca tıp metinlerinin Arapçaya çevirme sürecini işaret ederek tıp terimleri özelinde yapılan çevirilerin tarihini eski Yunan dönemine dayandırmışlardır (Benhemmedi ve Teddar, 2023: 23). Söz konusu araştırmacılar, tıp terimlerinin pek çoğunun Latin ve Yunan kökenli olması nedeniyle, İngilizceden Arapçaya yapılan bu terimlerin çevirisinde çevirmenlerin; dilbilimsel, terimsel, kültürel ve çevresel farklılıklar gibi durumlar açısından birtakım zorluklar yaşadığına dikkat çekmişlerdir (Benhemmedi ve Teddar, 2023: 28).

Bu bölümde özetlenen literatür⁴den de anlaşılacağı gibi, diş hekimliği terimlerinin çevirisi konusunda hem ülkemizde hem de dünyanın diğer ülkelerinde yapılmış hatırı sayılır miktarda çalışma bulunmaktadır. Diş hekimliği terimlerinin çevirisi konusunun çeşitli açılardan pek çok akademik çalışmada ele alınmış olması, bahsi geçen konunun araştırmacılar tarafından önemsendiğinin ve hem pratik hem kuramsal açıdan incelenmeye değer görüldüğünün bir göstergesi olarak nitelendirilebilir. Günümüz insanı moda, gastronomi veya turizm gibi pek çok konuda yeni medya araçlarını kullanma eğilimi gösterdiğinden sağlık alanında da sosyal medya kullanımı önemli bir iletişim aracı hâline gelmiştir (Vardarlıer ve Öztürk, 2020: 10-11). Farklı dil ve kültürden insanların bulunduğu her alanda varlık gösteren çeviri, sosyal medya araçları vasıtasıyla yapılan paylaşımlarda da iki dilli veya çok dilli paylaşımlar olarak kendini göstermektedir. Bu çalışmanın odağını, sosyal medya kanallarında yer verilen çok dilli paylaşımlar; dolayısıyla sosyal medya çevirileri oluşturduğundan, diş hekimliği alanının yeni medya araçlarındaki yerinden bahsetmek faydalı olacaktır.

⁴ Diş hekimliği terimlerinin çevirisi bağlamında Türkiye’de ve dünyada yapılmış çalışmalar, kuşkusuz, bu çalışmada sıralanan çalışmalarla sınırlı değildir. Bu çalışmada, ele alınan konu hakkında

okuru kısaca bilgilendirmek amacıyla çalışmalardan yalnızca bir kısmı özetlenmiştir.

Diş Hekimliğinin Yeni Medyadaki Görünümü

Uzun yıllardan beri gündelik hayatın vaz geçilmez bir parçası hâline gelen ve yeni medya araçlarından biri olarak kabul edilen sosyal medya; eğlence, bilgi edinme ve iletişim amaçlı kullanılmasının yanı sıra eğitim, reklam ve öz tanıtım gibi işlevleri de yerine getirmektedir (Binalrimal, 2019: 63-64). Günümüz dünyasında sosyal beceriler ve iletişim becerileri pek çok alanda olduğu gibi sağlık alanında da ön planda tutulmakta; farklı dallardan hekimlerin ve sağlık personellerinin uzmanlığının değerlendirilmesi konusunda hastaların göz önünde bulundurduğu önemli ölçütlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda hekimlerin, sağlık personellerinin ve tıp öğrencilerinin, hastaların güvenini kazanma ve onların iletişim ihtiyacını karşılama gibi konularda bilgi sahibi olmaları, tedavi süreçlerinin başarıyla tamamlanması açısından gereklidir (Pakdaman ve ark., 2015: 173).

Fransız farmakolog Linda Amrouche 2023 yılında yayımlanmış çalışmasında, sağlık alanında sosyal medyanın etkilerini genel hatlarıyla ve konuya ilişkin etki faktörlerini üç başlık altında gruplandırarak ele almıştır. Amrouche bu bağlamda sosyal medyayı, sosyal etkileşimin gerçekleştiği sanal bir mecra olarak nitelendirmiş, kimi sağlık uzmanının sosyal medyada insanları etkileme bakımından kanaat önderi hâline geldiğini belirtmiş, resmî sağlık kuruluşlarının sosyal medya hesaplarında insanlarla etkileşimin olmaması nedeniyle kişiler üzerinde çoğu zaman bireysel sağlık uzmanı hesaplarına nispeten daha az etkili olduklarına dikkat çekerek resmî hesaplardaki dijital iletişim kodlarının geliştirilmesi gerekliliğini vurgulamış, sağlık uzmanlarının kontrolünde hazırlanan pek çok sosyal medya içeriğinin hem hastaların hastalıklar hakkında bilgilenmesine hem de hasta olmayanların sağlık konusunda genel bilgi sahibi olmasına olanak tanıdığı konusuna değinirken, birçok sosyal medya hesabının da gereksiz bilgi veya yanlış yönlendirmeler nedeniyle bireyler üzerinde olumsuz etkiye sebep olduğunun altını çizmiştir (Amrouche, 2023). Amrouche çalışmasında sosyal medya kanallarında yapılan paylaşımların hem olumlu hem de olumsuz yönlerini tarafsız ve haklı gerekçelerle ortaya koymuş olsa da günümüzde sosyal medya aracılığıyla, estetik başta olmak üzere sağlık alanını ilgilendiren pek çok dalda yapılan paylaşımların insanlar üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Örneğin, sosyal medyanın estetik diş hekimliği algısı ve talebi üzerindeki etkisini ele alan 2019 tarihli bir çalışmada Sultan Binalrimal, estetik diş hekimliği algısı ve bu alana ilişkin talep üzerinde Suudi Arabistan halkı açısından sosyal medyanın olumlu bir etkisinin olduğunu tespit etmiştir. Binalrimal'a göre sosyal medya, estetik diş hekimliği bağlamında hem etkili bir pazarlama yöntemi hem de

etkili bir iletişim aracıdır (Binalrimal, 2019). Benzer bir konuya temas eden başka bir çalışma da 2022 yılında Martina Čalušić Šarac ve Marko Jakovac tarafından kaleme alınmıştır. Sosyal medya içeriklerinin diş hekimleri, diş hekimliği öğrencileri ve meslekten olmayan kişiler arasında gülümseme algısı üzerindeki etkisini araştırmayı amaçlayan söz konusu çalışma, sosyal medya içeriklerinin gülümseme algısı üzerinde etkisinin olduğunu ortaya koymuştur (Čalušić ve Jakovac, 2022).

2. Yöntem

Bu çalışmada, sosyal medya aracılığıyla, diş hekimliği terimlerinin çevirilerinin yorumlanması amaçlandığından, sosyal medyanın sağlık alanında bireyler üzerinde ne gibi etkilerinin olduğu tartışılmamıştır. Öte yandan, bu çalışmadan önceki çalışmaların da ortaya koyduğu gibi, sosyal medyanın bireyler üzerinde güçlü bir etkisinin olduğu ve bireyleri kimi zaman belirli açılardan etkilediği, bu nedenle bilimsel çalışmalara farklı açılardan konu olabileceği bir gerçektir.

Çalışmanın inceleme nesnesi, daha çok diş estetiği ve gülüş tasarımı alanına yoğunlaşmış olan (Yüçetürk, t.y.) diş hekimi Çağdaş Yüçetürk'ün *instagram* hesabında 9 Ocak 2019 tarihinden itibaren yapmaya başladığı paylaşımlardaki Türkçe açıklamalarda geçen diş hekimliğine özgü terimler ve bu terimlerin Fransızca çevirileridir.

Paylaşım yapılan *instagram* hesabında 9 Ocak 2019 tarihinden 5 Haziran 2024 tarihine kadar 634 paylaşım yapılmıştır. Bu paylaşımlardan 112'sinin Fransızca çevirisi bulunmaktadır. 1 Mart 2019 tarihinde, "Two prepress (kesimsiz) laminate veneers" şeklinde, İngilizce ilk terim içerikli paylaşım yapılmıştır (Yüçetürk, 2019). Türkçeden İngilizceye çevirisi yapılmış ilk paylaşım 1 Haziran 2019'da yapılmıştır:

Türkçe (TR): "6 aylık kısa süreli bir ortodontik tedavi oklüzal yükseltmeler dişeti seviyelemeleri ve kesimsiz laminalar..."

İngilizce (İNG): "Short term orthodontics treatment, gingivectomy, changing occlusion and prepress laminate veneers." (Yüçetürk, 2019).

Paylaşım yapılan *instagram* hesabında Türkçeden İngilizce, Fransızca ve Arapçaya yapılmış çokdilli ilk çeviriler 15 Ocak 2021'den itibaren görülmektedir:

TR: "8 adet kesimsiz naturel porselen lamineler"

İNG: “8 pieces of no prep- natural laminate veneers!

Fransızca (FR): “8 facettes lumineers posées sans limer les dents vous donne un sourire naturel!”

Arapça (AR):

“8 قشور لومينرز بشكل طبيعي و بدون برد الأسنان!”
(Yüçetürk, 2021).

Hesapta çok dilli çevirisi yapılan en son paylaşımın 1 Haziran 2023 tarihli olduğu görülmüştür. Paylaşım yapılan *instagram* hesabı incelendiğinde, Türk hastaların yanı sıra Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu hastalara da hitap ettiği anlaşılmaktadır. Nitekim, söz konusu *instagram* hesabında 9 Ocak 2019 ve 5 Haziran 2024 tarihleri aralığında 293 paylaşımın yalnızca İngilizce açıklamalarla yapıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra Yüçetürk’ün profil bilgileri arasında yer alan iletişim bilgilerinde, hastalara İngilizce, Fransızca ve Arapça hizmet verildiğini simgeleyen bayrak ikonları bulunmaktadır. Yabancı uyruklu hastalarla da ilgileniyor olmasının, Yüçetürk’ün sosyal medya hesabında yabancı dilde paylaşımları ve Türkçe paylaşımların başka dillere çevirisini gerekli kıldığını belirtmek mümkündür.

Çizelge 1’de, paylaşım yapılan *instagram* hesabında Fransızca çevirileriyle birlikte paylaşılan açıklamalarda geçen Türkçe diş hekimliği terimleri ve bu terimlerin Fransızca çevirilerine yer verilmiştir. Paylaşımlarda, İngilizce ve Fransızca kökenli⁵ olup, diş hekimliği Türkçe literatüründe yaygın olarak kullanılan terimlere de rastlanmıştır. Ancak söz konusu terimler Türkçe kökenli olmadığından incelemeye dâhil edilmemiştir. Ortodonti Anabilim Dalı öğretim üyesi Mine Akalar’ın da *Ortodontik Tercüme Rehberi* isimli eserinde belirttiği gibi, Türkçede kullanılan pek çok diş hekimliğine özgü terim Latince kökenli olmanın yanı sıra İngilizce, Fransızca veya Almancadan fonetik uyarlama yoluyla⁶ Türkçe literatüre aktarılmıştır (Akalar, 1990: 1). Bahsi geçen bu konu da araştırılmaya ve tartışılmaya değer olmakla birlikte bu çalışmanın kapsamının dışında olduğundan, gelecekte farklı bir çalışmada ele alınması ümit edilerek incelemeye dâhil edilmemiştir.

Daha önce belirtildiği gibi, bu çalışma kapsamında ele alınan 634 paylaşımın 112’sinin Fransızca çevirisi bulunmaktadır. İncelenen terimler, Fransızca çevirisiyle birlikte yapılan bu 112 paylaşımın alınmıştır. Söz konusu 112 paylaşımın birden fazla kez kullanılan diş hekimliği terimleri görülmüş, tekraren

kullanılan diş hekimliği terimleri listeye yalnızca bir kez eklenmiştir. Böylece 29 farklı diş hekimliği terimi listelenmiştir. Listelenen 29 terimin tamamının yorumlanmasıyla çalışma hayli uzayacağından, bu terimler arasında rastgele seçilen 17’si Türkçe ve Fransızca olmak üzere karşılaştırmalı olarak incelenmiş; terimler, Fransızcada yaygın olarak kullanılan eşdeğer karşılıklarıyla çevrilip çevrilmediği sorgulanarak yorumlanmıştır.

Çalışmada yer verilen diş hekimliği terimleri incelenirken Türkiye’de basılmış diş hekimliği terimleri sözlükleri taranmış ve bu konu özelinde yayımlanmış beş basılı sözlüğe rastlanmıştır. Söz konusu sözlüklerden biri, *Mosby’s Dental Dictionary* isimli sözlüğün *Mosby’nin Diş Hekimliği Sözlüğü* başlıklı çevirisidir (Gubili, 2011). Bir diğer sözlük, “İstanbul Tıp Fakültesi Anatomi Enstitüsünün kabul ettiği esas üzerine” Prof. Dr. Zeki Zeren’in hazırladığı broşürün anatomi terimlerinin de eklenerek genişletildiği *Diş Hekimliği ile İlgili Anatomi Terimleri* isimli eserdir (Zeren, t.y.). Bu çalışma kapsamında tespit edilen ve başvuru sözlüklerden diğeri, Türkçe- İngilizce ve İngilizce- Türkçe olmak üzere Şamil Bilgiç tarafından iki dilli hazırlanan *Dişhekimliği Terimleri Sözlüğü*’dür (1993). Çalışmada başvuru diğeri sözlükler ise Mine Akalar’ın hazırladığı *Ortodontik Tercüme Rehberi* (1990) ile Hüsnü Yavuzylmaz ve arkadaşlarının hazırladığı *Protetik Diş Tedavisi Terimleri Sözlüğü* (2003) başlıklı eserlerdir.

3. Bulgular ve Tartışma

Çalışmaya konu 112 paylaşımın en fazla kullanılan terimler, uygulamaya yönelik terimler kapsamında değerlendirilen ve 18 farklı yerde geçen “aşındırma” ile “kesimsiz” terimleridir. Bu iki terimi 8 yerde geçen “beyazlatma”, 6 kez kullanılan “üst çene” ve 5’er kez kullanılan “yan kesici diş”, “alt çene” ve “kaplama” terimleri takip etmiştir. En sık kullanılan bu terimlerin dışındaki 22 terim, paylaşımlarda nispeten daha az kullanılan terimlerdir (Çizelge 1). Paylaşımlarda en sık kullanılan terimlere dikkat edildiğinde, söz konusu sosyal medya hesabının hangi diş hekimliği alanına yoğunlaştığına dair ipucu verdiği görülecektir.

⁵ Söz konusu terimler şu şekildedir: Prepress, lamine, veneers, ortodontik tedavi, oklüzal, porselen, minimal invaziv porselen lamine, naturel, anestezi, minimal aşındırma, mock-up uygulaması, (kesimsiz)

parsiyel, emax, zirkonyum, konjenital lateral eksikliği ve diastema (Yüçetürk, t.y.).

⁶ Çeviribilimde bu yöntem “transliterasyon” olarak da anılmaktadır.

Çizelge 1. Paylaşımlarda Kullanılan Türkçe Terimler ve Fransızca Çevirileri

Genel Terimler			Sosyal Medya Hesabında Terimlerin Kullanım Sıklığı	Çevirilere Dair Değerlendirme	
Paylaşımlarda Geçen Türkçe Terimler	vaka	Terimlerin Fransızca Çevirileri	le cas	2	Birebir Çeviri
	tedavi		le traitement	2	Birebir Çeviri
Anatomik Terimler					
Paylaşımlarda Geçen Türkçe Terimler	diş eti	Terimlerin Fransızca Çevirileri	une gencive	1	Birebir Çeviri
	yan kesici diş		incisive latérale	5	Birebir Çeviri
	ön diş		incisive centrale	3	Açıklama
	küçük azı dişi		le 1 ^{ère} molaire	1	“La première prémolaire” terimi önerilmektedir.
	köpek dişi		une canine	1	Birebir Çeviri
	keskin kenar		le bord pointu	1	Birebir Çeviri
	ön keser dişler		les centrales	1	Kısaltma
	diş arası boşluklar		les vides	1	“une embrasure interdentaire” veya “le diastème” terimleri önerilmektedir.
	üst çene		↑□/ la mâchoire supérieure	6	Birebir Çeviri Bununla birlikte “maxillaire” terimi önerilmektedir.
	alt çene		↓□/ la mâchoire inférieure	5	Birebir Çeviri Bununla birlikte “mandibulaire” terimi önerilmektedir.
	çiğneyici yüzey		la surface masticatoire	2	Birebir Çeviri
	çiğneme kasları		les muscles masticateurs	1	Birebir Çeviri
	dişlerin kapanışı		occlusion des dents	1	Birebir Çeviri
	mine yüzeyleri		des surfaces d’émail	1	Birebir Çeviri
mine dokusu	le tissu de l’émail	1	Birebir Çeviri		
Uygulamaya Yönelik Terimler					
Paylaşımlarda Geçen Türkçe Terimler	ara yüz dolgusu	Terimlerin Fransızca Çevirileri	une obturation	1	“une obturation interdentaire” veya “une obturation interproximale” terimleri önerilmektedir.
	pembe estetik		le traitement gingival	1	“esthétique rose” terimi önerilmektedir.
	aşındırma		un limage	18	Birebir Çeviri
	kesimsiz		sans limer/ans tailler/sans aucune limage	18	Değiştirim/Değiştirim/ Birebir Çeviri
	dolgu		une obturation	1	Birebir Çeviri
	diş eti seviyelemesi		gingivectomie	3	Eşdeğer Çeviri
	yuvarlamak		arrondir	1	Birebir Çeviri
	kaplama		un couronne	5	Birebir Çeviri
	kanat		une chaine	1	Birebir Çeviri
	tel tedavisi		traitement d’orthodontie	1	Birebir Çeviri
	yükseltme		élévation	3	Birebir Çeviri
	beyazlatma		un blanchiment	8	Birebir Çeviri

Örnek 1:

Türkçe Paylaşım: “Bu sefer **ön 2 diş**⁷e hiç dokunmadık çünkü yeterince güzellerdi, **dişetlerini seviyeledik** ve sağ üst taraftaki **küçük azı dişini köpek dişine** çevirip **ön keser dişler** hariç yapılan sadece 6 adet porselen lamine ile **diş arası boşluklarını** da kapattık.”

Fransızca Çeviri: “Cette fois-ci on a pas touché aux **incisives centrales** car elles n'en ont pas besoin.

Par contre on a transformé **le 1er molaire** à **une canine** dans **la mâchoire supérieures** côté droite: san compter **les centrales** on a clôturé **les vides** avec 6 facettes en porselen.” (21 Nisan 2021).

Yüçetürk'ün *instagram* hesabından seçilen ilk örnekte “Bu sefer ön 2 diş hiç dokunmadık [...]” cümlesi yer almaktadır. Bu cümlede geçen “ön 2 diş” teriminin Fransızcaya “*incisives centrales*” şeklinde çevrildiği görülmektedir. Örnek cümlede geçen “ön diş” ifadesinin dışında diş hekimliği literatüründe “orta kesici diş” (Yavuzylmaz ve ark., 2003: 358) veya “merkez kesici” (Fidan ve Fidan, 2024) gibi terimlerin de yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Türkçe paylaşımında tercih edilen “ön 2 diş” teriminin Fransızcaya çevirisinde açıklama yöntemine başvurulduğu; Fransızca konuşan bir sosyal medya kullanıcısı açısından nispeten muğlak olarak anlaşılabilir “ön 2 diş” ifadesinin daha spesifik hâle getirildiği görülmektedir. Nitekim, Fransızca çeviride geçen “*incisives centrales*” ifadesi tam olarak “merkez kesici” teriminin karşılığıdır.

Paylaşımın devamında yer alan “dişetlerini seviyeledik” ifadesinin Fransızcaya çevrilmediği göze çarpmaktadır. Cümlede geçen ikinci kısmında, “küçük azı diş”, “köpek diş”, “ön keser dişler” ve “diş arası boşluk” terimleri bulunmaktadır. Burada yer alan “küçük azı diş” teriminin Fransızcaya “*le 1er molaire*” şeklinde çevrildiği görülmektedir. Hâlbuki söz konusu terimin çevirisi “*la 1ere prémolaire*” veya “*la première prémolaire*” şeklinde olmalıydı. Nitekim “*le 1er molaire*” teriminin Türkçe karşılığı “birinci büyük azı diş”dir. Cümlede geçen “köpek diş” terimi, Fransızcaya birebir karşılığı ile yani “*une canine*” şeklinde çevrilmiştir. Aynı cümlede geçen ilk kısımdaki “sağ üst taraftaki” ifadesi ise Fransızcaya, “sağ üst taraf” ifadesi yerine “sağ üst çenedeki” anlamına gelen “*dans la mâchoire supérieures côté droite*” ifadesi ile çevrilmiştir. Bu çeviride, Fransızca diş hekimliği terminolojisinde kullanılan terimlerin doğru

öğrenilmesi ve alana ilgi duyan araştırmacılara ışık olması amacıyla, “sağ üst taraftaki küçük azı diş” ifadesinin Fransızca tam karşılığının “*la première prémolaire maxillaire droite*” (Tilotta ve ark., 2018:13) olduğunu belirtmekte fayda vardır.

Türkçe paylaşımında yer alan “ön keser dişler” ifadesinin çevirisinde bir tür kısaltma yöntemi gözlemlenmektedir. Burada çevirmen “*les incisives centrales*” terimi yerine ifadeyi kısaltarak yalnızca “*les centrales*” ifadesini kullanmıştır.

İncelenen bu paylaşımın son teriminin çevirisinde ise eksiltme yöntemi göze çarpmaktadır. Türkçe paylaşımında geçen “diş arası boşluklar” ifadesinin Fransızcaya, yalnızca “boşluklar” anlamına gelen “*les vides*” şeklinde aktarıldığı görülmektedir. Dolayısıyla, “diş arası” teriminin, Fransızca çeviride kullanılmadığını belirtmek mümkündür. Öte yandan, genel olarak terim çevirisinde ölçünlü tıp dilinin benimsenmesi hem uluslararası literatürdeki tutarlılığı hem de anlamın doğru aktarımını sağlayacaktır. Dolayısıyla, Fransızca çeviride kullanılan “*le vide*” sözcüğü her ne kadar “iki şey arasındaki boşluk.” (*Dictionnaires Le Robert*, 2017) olarak tanımlanıyor olsa da çevrilmiş olan metin diş hekimliğine özgü teknik bir metin olduğundan, bu alanda yaygın olarak kullanılan sözcük veya ifadelerden biri tercih edilebilirdi. Örnek olarak, Émile Magitot'un kaleme aldığı *Traité de la carie dentaire: recherches expérimentales et thérapeutiques* (Diş çürükleri üzerine inceleme: deneysel ve tedaviye ilişkin araştırmalar) isimli eserde “dişler arası boşluk” için “*une interstice*” sözcüğü kullanılmıştır (Magitot, 1867: 209). Bu eserin basıldığı tarihin oldukça eski olduğu göz önünde bulundurularak daha güncel araştırmalar incelendiğinde “dişler arası boşluk” ifadesinin “*une embrasure interdentaire*” şeklinde kullanıldığı görülecektir (Tilotta ve ark., 2018: 28-29). Bunun yanı sıra aynı ifade için “*le diastème*” sözcüğünün de yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir⁸. Üstelik “iki diş arasındaki açıklık” anlamına gelen “*le diastème*” sözcüğünün, estetik diş hekimliği alanında kullanımının çok daha uygun olduğunu belirtmek mümkündür.

Örnek 2:

Türkçe Paylaşım: “6 adet **üst çene**ye 6 adet **alt çene**ye minimal aşındırma ile yapılmış 12 adet porselen lamine.”

⁷ Aksi belirtilmedikçe örneklerde koyu renkle gösterilen ifadeler, ilgili cümlede yer alan diş hekimliği terimlerinin belirgin kılınması amacıyla yazar tarafından işaretlenmiştir.

⁸ Bkz: <https://www.jomos.org/articles/mcbcb/abs/2012/03/mcbcb120018/mcbcb120018.html> (Ziyaret Tarihi: 25.08.2024).

Fransızca Çeviri: “12 facettes en porcelaine (6↑□ 6 ↓□) ont été posées avec un limage minimal des dents.” (5 Mayıs 2021).

Çalışmanın ikinci örneğinde geçen terimler “üst çene” ve “alt çene” olarak sıralanmıştır.

Türkçede “üst çene” şeklinde ifade edilen terim Fransızca “la mâchoire supérieure” veya “maxillaire” biçiminde; alt çene ise “la mâchoire inférieure” veya “mandibulaire” olarak ifade edilmektedir. Yüçetürk’ün hesabında, ele alınan bu örneğin dışındaki başka paylaşımlarda “üst çene” teriminin “la mâchoire supérieure” şeklinde, “alt çene” teriminin ise “la mâchoire inférieure” şeklinde Fransızcaya çevrildiği görülmektedir. Bu örnekte çevirmen söz konusu iki terimin Fransızcaya çevirisinde alt ↓□ ve üst ↑□ yönlerini simgeleyen ikonları kullanmayı tercih etmiştir.

Örnek 3:

Türkçe Paylaşım: “Bu dişlere hiç dokunmadık! İlk bakışta **aşındırma** ya da **kesim** yapılmadan bitimde **ön dişler** çok büyük olacak gibi gelse de dişlerde en ufak bir **aşındırma** yapmadan iki adet parsiyel veneer ve iki adet klasik veneer ile bence güzel bitirdik.”

Fransızca Çeviri: “Lors du 1er examen il s’avère que si nous **limerons** pas les dents leur taille deviendra plus grande, pourtant 4 facettes dont 2 parielles ont été posées sans **limage** et le résultat est juste magnifique.” (6 Mayıs 2021).

İncelemenin üçüncü örneğinde, Türkçe paylaşımında geçen “aşındırma ya da kesim yapılmadan” ifadesinin Fransızcaya değiştirim (fr. transposition) yoluyla çevrildiği görülmektedir. Nitekim çeviride değiştirim, özgün metnin anlamı açısından bir değişiklik yapılmadan yalnızca özgün metin öğelerinin değiştirilmesi ile çeviri sürecinin tamamlanması şeklinde tanımlanmaktadır (Vinay ve Darbelnet, 1972: 50). Örnekte geçen ve isim hâlinde bulunan “aşındırma” ve “kesim” terimleri, “törpüleme, aşındırma” anlamlarına gelen “un limage” sözcüğü yerine “törpülemek, aşındırmak” anlamlarına gelen ve fiil durumunda olan “limer” sözcüğü ile Fransızcaya çevrilmiştir.

Cümlenin devamında geçen “ön dişler” terimine Fransızca çeviride yer verilmediği; bunun yerine genelleme yapılarak yalnızca “dişler” şeklinde ifade edildiği, “aşındırma” teriminin ise birebir çevrildiği görülmektedir.

Örnek 4:

Türkçe Paylaşım: “Bana en çok sorulan sorulardan biri aşındırma miktarının ne kadar olduğu, ön iki dişteki **ara yüzdeki dolguları** kaldırdık ve **keskin kenarları** biraz **yuvarladık** bu işlemlerde anestezi ihtiyacı bile duymadık.

Prep yapılmış (aşındırılmış) halini ortadaki fotoğrafta görebilirsiniz.”

Fransızca Çeviri: “L’une des questions les plus fréquemment posées est de savoir quelle est la taille du **limage**?

nous avons retiré les **obturations** des 2 **centrales** aussi on a **arrondi** un peu **les bords pointus**.

L’anesthésie n’a pas été faite sur cette procédure.

La technique prep (limage minimal) a été appliquée vous pouvez la voir sur la photo du milieu.” (12 Temmuz 2021).

Ele alınan bu örnekte geçen “ara yüz dolgu” ifadesinin Fransızca “dolgu” anlamına gelen “une obturation” sözcüğü ile çevrildiği görülmekte, “ara yüz” detayının çeviri dile aktarılmadığı dikkat çekmektedir. Hâlbuki ilgili paylaşımın hedef dile doğru bir biçimde aktarılması için “ara yüz” ifadesinin mutlaka eklenmesi beklenirdi. Nitekim, Çizelge 1’de de gösterildiği gibi, başka paylaşımlarda yalnızca dolgu işlemine ilişkin ifadeler yer almaktadır. Bu ifadeler de Fransızca “dolgu” anlamına gelen “une obturation” sözcüğü ile çevrilmiştir. “Ara yüz dolgu” teriminin Fransızca hedef metne benzer biçimde çevrilebilmesi için “une obturation interdentaire” veya “une obturation interproximale” terimleri tercih edilebilirdi. “Interdental” sözlükte “dişler arası boşluk”, “interdental boşluk” ise “komşu dişlerin birbirine bakan yüzleri arasında [...]” (Bilgiç, 1993: 70) şeklinde; “interproximal” sözlükte “komşu dişler arasında; interdental” (Bilgiç, 1993: 71) olarak tanımlanmaktadır. Başka bir diş hekimliği terimleri sözlüğünde “interproximal” sözcüğü “(ara yüz teması) Bir dişin aynı arktaki komşu diş ile ilişki bölgesi, bağlantı veya temas alanı.” (Yavuzylmaz ve ark., 2003: 172), “interdental” sözcüğü ise “(dişer arası) Aynı arktaki dişlerin temas yüzeyi.” (Yavuzylmaz ve ark., 2003: 170) olarak tanımlanmaktadır.

Paylaşımında geçen ve diş hekimliğine özgü terimler olarak değerlendirilebilecek “keskin kenarlar” ve “yuvarlamak” ifade ve sözcüklerinin Fransızcaya birebir karşılıklarıyla çevrildiği görülmektedir. Bu bağlamda “keskin kenarlar” ifadesi Fransızca “les bords pointus”

ifadesi, “yuvarlamak” ise “arrondir” sözcüğü ile çevrilmiştir.

Örnek 5:

Türkçe Paylaşım: “Pembe estetik ve dişlere hiç dokunulmadan yapılan 6 adet kesimsiz porselen lamine.”

Fransızca Çeviri: “Traitement gingival et 6 facettes en porcelaine (avec la technique no-prep) ont été posées sans aucun limage.” (6 Temmuz 2021).

2005 yılında kaleme alınan bilimsel bir çalışmada (Fürhauser ve ark., 2005) yeni bir tedavi şekli olarak anılan pembe estetik tedavisi (ing. the pink esthetic treatment), diş eti estetiği bağlamında kullanılan bir terimdir. Söz konusu terimin Fransızcaya “diş eti tedavisi” anlamına gelen “traitement gingival” şeklinde, açılmalarıyla çevrildiği görülmektedir. İngilizcede “pink esthetic”, Türkçede ise “pembe estetik” şeklinde anılan terimin Fransızcaya çevirisinde “traitement gingival” (diş eti tedavisi) teriminin kullanılmasını doğru bir çeviri olarak yorumlamak pek mümkün görünmemektedir. Nitekim “diş eti tedavisi” denildiğinde genel bir diş eti tedavisi anlaşılabilir iken, pembe estetik denildiğinde yine bir diş eti tedavisi olan ancak bu tedavinin bir alt alanı olarak estetik amaçlı diş eti tedavisi kastedilmektedir. Bu nedenle paylaşımında “pembe estetik” teriminin Fransızca çevirisinde “Pesthétique rose” (Monnet-Corti ve ark., 2018: 72) terimi kullanılabilir. Önerilen bu terimle ilgili şu hususun belirtilmesinde fayda vardır. Bu çalışma kapsamında tespit edilen ve erişilen diş hekimliğine özgü basılı terimler sözlüklerinde -sözlüklerin basım tarihleri güncel olmadığından olabilir- pembe estetik için yabancı dilde sözlük karşılıklarına ulaşamamıştır. Bu nedenle, ilgili terimin yaygın ve güncel kullanımının tespit edilmesi için güncel bilimsel yayınlar ile bu alanda hizmet veren uzmanların çevrim içi sayfalarına başvurulmuştur.⁹

Paylaşımın devamında gelen “kesimsiz” terimi ise Fransızcaya birebir karşılığı ile “sans limage” şeklinde çevrilmiştir. Çevirmen “sans limage” ifadesine “hiçbir” anlamına gelen “aucune” sözcüğünü de ekleyip ifadeye “hiçbir kesim yapılmadan” anlamı katarak, kullanılan terimi anlam açısından güçlendirmiştir.

Örnek 6:

Türkçe Paylaşım: “Dişlerin çığneyici yüzeylerine ulaşan minimal invaziv porselen laminelere kaybolan fonksiyon ve estetik geri kazandırıldı.”

Fransızca Çeviri: “La fonction et l'esthétique perdues ont été restaurées avec des facettes en porcelaine mini-invasive atteignant la surface masticatoire des dents.” (3 Kasım 2021).

Bu çalışmada örnek olarak seçilen son paylaşımında “çığneyici yüzey” terimi yer almaktadır. Söz konusu terimin Fransızcaya birebir çevrildiği görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Günümüzde pek çok diş hekiminin yeni medya araçlarına başvurarak çok dilli tanıtım yaptığı görülmektedir. Türkiye'nin sağlık turizmi açısından sık ziyaret edilen ülkeler arasında olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, çeviri etkinliğinin sağlık alanında ve yeni medya ortamlarında da kaçınılmaz ve önemli bir konumda olduğunu belirtmek mümkündür.

Bu çalışmada, diş hekimi Çağdaş Yüçetürk'ün sosyal medya hesabında Fransızca çevirileriyle birlikte yayınlanan paylaşımlarda geçen terimler, Fransızca çevirileri ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Söz konusu hesapta tespit edilen terimler ve bu terimlerin Fransızca çevirileri Çizelge 1.'de 29 terim olmak üzere listelenmiş, ardından bu listeden rastgele seçilen 17 terim özgün metin-çeviri metin karşılaştırması yapılarak açıklanmıştır. İncelenen terimler ışığında, terimlerin Fransızca çevirilerinin daha çok birebir karşılıklarıyla çevrildiği görülmüş; Fransızca hedef dile eksik olarak aktarıldığı düşünülen terimler için bazı öneriler sunulmuştur. Çizelge 1.'de sıralanan terimlerin dışında, Yüçetürk'ün paylaşımlarında Türkçe kökenli olmayan ancak diş hekimliği alanında Türkiye'de yaygın olarak kullanılan terimlere de rastlanmıştır. Bahsi geçen bu terimler Türkçe kökenli olmadığı için, yeni bir çalışmada detaylı bir biçimde ele alınması ümidiyle, çalışmanın örneklem kısmına dâhil edilmemiştir. İncelenen terimlerin Fransızca çevirilerinin daha çok birebir çeviri yöntemi ile yapıldığı görülmüştür. Bununla birlikte bazı çevirilerin Fransızcaya doğru aktarılmadığı düşünüldüğünden, bu çeviriler için Fransızca diş hekimliği literatüründe yaygın olarak kullanılan terimler önerilmiştir.

⁹ Bkz: <https://fr.dental-tribune.com/news/lavenement-design-esthetique-rose/> (Ziyaret Tarihi: 25.08.2024).

<https://www.dentaluna.com/fr/nos-traitements/design-rose/pink-esthetics-gum-esthetics-gingivoplastie/> (Ziyaret Tarihi: 25.08.2024)

Yeni medya araçları incelendiğinde, diş hekimliği başta olmak üzere, sağlık alanının pek çok dalında yeni medya araçlarının tanıtım amacıyla yaygın bir biçimde kullanıldığı görülecektir. Bu çalışma yeni medya araçlarından yalnızca biri olan sosyal medya ile, sosyal medya kanallarından da yalnızca *instagram* ile sınırlandırılmıştır. Diğer yeni medya araçlarında yer alan çeşitli içeriklerin terim çevirileri özelinde, farklı açılardan ele alınması hem çeviribilim hem de terimbilim alanına katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Akalar, M., 1990. *Ortodontik Tercüme Rehberi*. Dicle Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Yayınları Nu: 3, Diyarbakır.
- Amrouche, L., 2023. La puissance des réseaux sociaux en santé. *Actualités Pharmaceutiques*, 62(626): 29-31.
- Benhemmedi, N., Teddar, S., 2023. Investigating Challenges in Translating English Dentistry Terminology into Arabic Language. Kasdi Merbah Ouargla University, Faculty of Letters and Languages, Department of Letters and English Language, Doctoral Dissertation, 72 pages.
- Bilgiç, Ş., 1993. *Dişhekimliği Terimleri Sözlüğü*, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul.
- Binalrimal, S., 2019. The effect of social media on the perception and demand of aesthetic dentistry. *Journal of Advanced Medical and Dental Sciences Research*, 7(5): 63-67.
- Čalušić Šarac, M., Jakovac, M., 2022. The Influence of Social Network Content on the Perception of Smiles—A Randomized Controlled Trial. *Dentistry Journal*, 10: 168.
- Dictionnaires Le Robert, 2017. Le grand robert de la langue française, Version numérique, Paris: SEJER.
- Dilemre, S. A., 1945. *Tıp Terimleri Üzerine İki Konuşum*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Fidan, S., Fidan, M. 2024. Diş Hekimliğinde - Gülümseme Estetiği. Sayfa: 47-63, Editörler: Bilgili, Naile, Bilgili, Ali. *Sağlık Bilimlerinde Akademik Araştırma ve Değerlendirmeler*, Özgür Yayınları, Gaziantep.
- Fürhauser, R., Florescu, D., Benesch, T., Haas, R., Mailath, G., Watzek, G., 2005. Evaluation of soft tissue around single-tooth implant crowns: the pink esthetic score. *Clinical Oral Implants Research*, 16(6): 639-644.
- Gubili, J., 2011. *Mosby'nin Diş Hekimliği Sözlüğü*. Çeviren, Murat Aydın), Nobel Kitapevi, Adana.
- Halıcı, Ş., 2008. İsmail Müştak Mayakon'un Atatürk'ün Sofrasında Tuttuğu Notlar. *Erdem* (51): 171-178.
- Katar, B., 2022. Diş Hekimliği Terminolojisi Üzerine Çeviri Odaklı Bir İnceleme: Dental Ürün Kullanma Kılavuzu Çevirisi. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 10(1): 109-126.
- Kemahlı, S., 2015. Tıp Eğitimi ve Hekimlik Dilimiz Nasıl Türkçeleşti? *Tıp Eğitimi Dünyası*, 14(44): 5-12.
- Magitot, E. 1867. *Traité de la carie dentaire: recherches expérimentales et thérapeutiques*. Librairie J. B. Bailliére et Fils: Paris.
- Monnet-Corti, V., Antezack, A., Pignoly, M., 2018. Comment parfaire l'esthétique du sourire: toujours en rose! *L'Orthodontie française*, 89(1): 71-80.
- Nazzal, A.R., Khmous M. F., 2020. Inaccuracy in the Translation of Dentistry Terms from English into Arabic. *Studies in Linguistics and Literature*, 5(1): 10-27.
- Pakdaman, A., Ahmadpour, R., ve Serajzadeh, M., 2015. Dental Consultation Communication Checklist: Translation and Validation of the Persian Version. *Journal of Iranian Dental Association*, 27(4): 173-181.
- Sabbah, A., 2022. Smile analysis: diagnosis and treatment planning. *Dental Clinics of North America*, 66(3): 307-341.
- Tilotta, F., Lautrou, A., Lévy, G. 2018. *Anatomie Dentaire*. Elsevier Masson SAS: Issy-les-Moulineaux Cedex.

- Unat, E. K., 1971, Türk Dil Kurmunun Bilim Terimleri Üzerine. *Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dergisi*, 2: 218-220. <https://www.instagram.com/dr.cagdasyuceturk?igsh=dXRhZ3c4Ymt0ZXQx> (Ziyaret Tarihi: 05/06/2024)
- Vardarlıer, P., Öztürk, C. 2020. Sağlık İletişiminde Sosyal Medya Kullanımının Rolü. *Sosyolojik Düşün*, 5(1): 1-18.
- Vinay, J. P., Darbelnet, J., 1972. *Stylistique comparée du français et de l'anglais: méthode de traduction*. Didier, Paris.
- Vuletić, L., Špalj, S., Peroš, K., Jakovac, H., Ostroški Anić, A., Vodanović, M., 2017. Assessing the influence of the English language on the professional vocabulary of Croatian dental students by analysing their word choice for the translation of medical/dental terms. *Terminology*, 23(2): 181-206.
- Yavuzylmaz, H., Ulusoy M., Kedici, P. S., Kansu, G. 2003. *Protetik Diş Tedavisi Terimleri Sözlüğü*. Türk Protodonti ve İmplantoloji Derneği Ankara Şubesi Yayınları, Ankara.
- Yüçetürk, Ç. [@dr.cagdasyuceturk]., (t.y.). Posts [Instagram Profile] Instagram. <https://www.instagram.com/dr.cagdasyuceturk?igsh=dXRhZ3c4Ymt0ZXQx> (Ziyaret Tarihi: 05/06/2024)
- Yüçetürk, Ç. [@dr.cagdasyuceturk]., 2019. Posts [Instagram Profile] Instagram. <https://www.instagram.com/dr.cagdasyuceturk?igsh=dXRhZ3c4Ymt0ZXQx> (Ziyaret Tarihi: 05/06/2024)
- Yüçetürk, Ç. [@dr.cagdasyuceturk]., 2021. Posts [Instagram Profile] Instagram. <https://www.instagram.com/dr.cagdasyuceturk?igsh=dXRhZ3c4Ymt0ZXQx> (Ziyaret Tarihi: 05/06/2024)
- Zeren, Z. (t.y.) *Diş Hekimliği ile İlgili Anatomi Terimleri*. Türkiye Basımevi.
- Zheleva, Z. Petrova, S., 2018. Dental Medical Terminology. Principles and Practices, KNOWLEDGE – International Journal Vol. 22.5.

Sanal Ağ Kaynakları

- <https://www.instagram.com/dr.cagdasyuceturk?igsh=dXRhZ3c4Ymt0ZXQx> (Ziyaret Tarihi: 03.06.2024).
- <https://www.jomos.org/articles/mcbcb/abs/2012/03/mcbcb120018/mcbcb120018.html> (Ziyaret Tarihi: 25.08.2024).
- <https://fr.dental-tribune.com/news/lavenement-de-lesthetique-rose/> (Ziyaret Tarihi: 25.08.2024).
- <https://www.dentaluna.com/fr/nos-traitements/design-rose/pink-esthetics-gum-esthetics-gingivoplastie/> (Ziyaret Tarihi: 25.08.2024).